

CZEGO I JAK
BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ?

BLANDYNA
ZAJDLER

SCENARIUSZE LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Ukształtowanie powierzchni Polski

Klasa III

Cele:

- Poznanie charakterystycznych cech ukształtowania powierzchni Polski.
- Kształcenie umiejętności myślenia analitycznego.

Uczeń:

- odczytuje mapy cechy ukształtowania powierzchni Polski;
- wybiera najważniejsze cechy rzeźby i uzasadnia swój wybór;
- dobiera zakres treści do opisu cechy dominującej w wybranych krainach geograficznych;
- wykazuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym.

Metody/Techniki/Formy pracy: ranking trójkątny i diamentowy, praca z mapą i w grupie.

Środki dydaktyczne: atlas geograficzny, dostęp do Internetu.

Opis przebiegu lekcji

Faza wstępna

- Nauczyciel wyjaśnia, że pracując z mapami i danymi statystycznym na lekcji, uczniowie opiszą główne cechy ukształtowania powierzchni Polski.
- Prosi o wypisanie na kartkach najważniejszych, według nich, cech ukształtowania powierzchni Polski. Propozycje zapisane na kartkach przez uczniów przypina na tablicy.
- Uczeń wybiera spośród wszystkich zapisanych cech jedną, dominującą cechę ukształtowania powierzchni Polski i dwie ważne cechy, następnie uzasadnia swój wybór.

Faza zasadnicza

- Nauczyciel dzieli klasę na 5 grup i przydziela im zadanie do pracy. Czas pracy grup – 7 minut.
- Uczniowie zapisują informacje w formie rankingu trójkątnego. Cecha dominująca – najważniejsza wyróżniająca dany pas, dwie cechy ważne i trzy ciekawe, warte zapamiętania.

Zadania dla grup

- Grupa I. Jesteście specjalistami od ukształtowania powierzchni pasa pobrażę. Dokonajcie charakterystyki cech ukształtowania powierzchni, wykorzystując informacje np. z podręcznika, Internetu. Obliczcie wysokość względną.
- Grupa II. Jesteście specjalistami od ukształtowania powierzchni pasa pojezierzy. Dokonajcie charakterystyki cech ukształtowania powierzchni, wykorzystując informacje zamieszczone w różnych dostępnych źródłach. Obliczcie wysokość względną.
- Grupa III. Jesteście specjalistami od ukształtowania powierzchni pasa Nizin Środkowopolskich. Dokonajcie charakterystyki cech ukształtowania powierzchni pasa nizin, wykorzystując informacje np. z podręcznika, Internetu. Obliczcie wysokość względną.
- Grupa IV. Jesteście specjalistami od ukształtowania powierzchni pasa wyżyn. Dokonajcie charakterystyki cech ukształtowania powierzchni pasa wyżyn, wykorzystując informacje np. z podręcznika, Internetu. Obliczcie wysokość względną.
- Grupa V. Jesteście specjalistami od ukształtowania powierzchni pasa Kotlin Podkarpackich i pasa gór. Dokonajcie charakterystyki cech ukształtowania powierzchni kotlin i gór, wykorzystując informacje np. z podręcznika, Internetu. Obliczcie wysokość względną.
- Uczniowie prezentują wyniki pracy w grupach.
- Nauczyciel: wyjaśnij pojęcie regiony fizycznogeograficzne; zapytaj, dlaczego mówi się o pasowym ukształtowaniu powierzchni Polski.
- Uczniowie wyjaśniają, co jest istotną cechą rzeźby naszego kraju. Lokalizują i nazywają pas rzeźby, na terenie którego znajduje się szkoła, w której się uczą.

Faza podsumowująca: Na podstawie charakterystyk pasów ukształtowania powierzchni uczniowie zapisują w rankingu diamentowym cechy ukształtowania powierzchni: sprzyjające oraz utrudniające gospodarczą działalność człowieka w Polsce.

Komentarz metodyczny

Treści tej lekcji są znane uczniowi ze szkoły podstawowej, np. ukształtowanie powierzchni, pasy krain geograficznych, opis krajobrazu. Należy zaproponować taką formę pracy, która porządkuje wiedzę, aletę kształci umiejętności, np. czytanie mapy, myślenie przyczynowo-skutkowe, ocena przydatności ww. umiejętności w życiu codziennym. Uczeń, korzystając z informacji statystycznych, określa punkty

najwyżej i najniżej położone n.p.m., oblicza wysokość względną swojej krainy. Indywidualizujemy przydział zadań uczniom, jeśli mamy klasy o zróżnicowanym poziomie. Mając dyslektyka, warto poćwiczyć kierunki na mapie.

W tym przypadku wystąpi również element oceny koleżeńskiej.

Kompetencje w zakresie: czytania i pisania, językowe, matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, cyfrowe, osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.